

EUROOPA KOHTU OTSUS

7. aprill 1987*

[...]

Magusate naturaalveinide ja liköörveinide maksustamine

[...]

Kohtuasjas 196/85,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik Johannes Føns Buhl, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o komisjoni õigustalituse ametnik Georgios Kremlis, Jean Monnet' hoone, Kirchberg,

hageja,

versus

Prantsuse Vabariik, esindajad: Gilbert Guillaume, Régis de Gouttes ja Philippe Pouzoulet, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Prantsuse suursaatkond,

kostja,

mille esemeks on taotlus selle tuvastamiseks, et Prantsuse Vabariik ei ole täitnud EMÜ asutamislepingu artiklist 95 tulenevaid kohustusi, kuna ta on võtnud kasutusele ja säilitanud "magusate naturaalveinide" ja liköörveinide erineva maksustamise süsteemi,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president Lord Mackenzie Stuart, kodade esimehed Y. Galmot ja T. F. O'Higgins, kohtunikud G. Bosco, O. Due, U. Everling ja K. Bahlmann,

kohtujurist: Sir Gordon Slynn,

kohtusekretär: ametnik D. Louterman,

võttes arvesse kohtuistungil ettekannet ja lisaks 18. novembril 1986. aastal toimunud kohtuistungit,

olles kuulnud 27. jaanuari 1987. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1. Euroopa Ühenduste Komisjon esitas 25. juunil 1985. aastal Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi selle tuvastamiseks, et Prantsuse Vabariik ei ole täitnud EMÜ asutamislepingu artiklist 95 tulenevaid kohustusi, kuna ta on võtnud kasutusele ja säilitanud “magusate naturaalveinide” ja liköörveinide erineva maksustamise süsteemi.

2. Komisjon on peamiselt väitnud, et Code général des impôts (üldine maksukoodeks, edaspidi koodeks), milles reguleeritakse liköörveinidelt ja nende sarnastelt veinidelt võetavat tarbimismaksu (*droit de consommation*) ja transpordimaks (*droit de circulation*), sätted on vastuolus asutamislepingu artikliga 95. Koodeksi kohaselt võetakse liköörveinidelt ja nende sarnastel veinidelt üldiselt tarbimismaksu 6795 Prantsuse franki puhta alkoholi hektoliitrit ning ka transpordimaksu 22 Prantsuse franki hektoliitrit. Teatavad sellised veinid, eriti magusad naturaalveinid, maksustatakse siiski vastavalt 2545 ja 54,80 Prantsuse frangi suuruse määraga. Komisjoni arvates on see süsteem diskrimineeriv, kuna selle kohaselt ei ole soodsama maksu andmise tingimused ühtmoodi soodsad teistest liikmesriikidest imporditud toodetele kui samasugustele kodumaistele (Prantsuse) toodetele.

3. Prantsuse kõnealuste õigusaktide üksikasjad, menetluse käik ning poolte väited ja argumendid ilmnevad kohtuistungis ettekandest ning neid mainitakse või käsitletakse edaspidi üksnes niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks.

“Traditsioonilise ja tavapärase tootmise” kriteerium

4. Komisjon väidab, et asutamislepingu artiklis 95 keelatud diskrimineerimine johtub sellest, et Prantsuse õigusaktides võimaldatakse soodne maksusüsteem üksnes liköörveinidele, mille tootmine on “traditsiooniline ja tavapärane”. Kuigi seda kohaldatakse näiliselt vahet tegemata kodumaiste toodete ja teistest liikmesriikidest imporditud toodete suhtes, saavad seda nõuet täita üksnes kodumaised tooted. Peale selle väidab komisjon, et “traditsiooniline ja tavapärase tootmine” ei ole objektiivne kriteerium, kuna selle kohaldamisel jääb ametiasutustele kaalutusõigus.

5. Prantsuse valitsus eitab diskrimineerimist. Ta väidab, et “traditsioonilise ja tavapärase tootmise” mõistel on ajalooline tähendus, millele on omased põlised, konkreetse piirkonnaga tihedalt seotud tooted, mille traditsioonilisus on osa toodete kuulsusest, ning tehniline tähendus, millele on omased veinivalmistuseeskirjad ja –viis, mis kodifitseerivad õiglasel ja traditsioonilisel menel. Peale selle kasutatakse mõistet ka veinituru ühist korraldust käsitlevates ühenduse õigusaktides.

6. Esiteks tuleks juhtida tähelepanu sellele, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (viimati 14. märtsi 1986. aasta otsuses kohtuasjas 106/84: komisjon *versus* Taani, EKL 1986, lk 833) ei piirata praeguses arenguetapis ühenduse õigusega liikmesriikide õigust sätestada maksukord, mille puhul tehakse teatavatel toodetel – isegi toodetel, mis on artikli 95 esimese lõigu tähenduses samasugused – vahet objektiivsete kriteeriumide alusel, nagu kasutatud tooraine või kasutatud

tootmisprotsessid. Selline vahetegemine on kooskõlas ühenduse õigusega, kui see aitab kaasa majanduspoliitika eesmärkide saavutamisele, mis on iseenesest kooskõlas asutamislepingu ja teisese õiguse nõuetega, ning kui üksikasjalikud eeskirjad on sellised, mille kohaselt välditakse igasugust diskrimineerimist, s.o nii otsest kui ka kaudset, seoses impordiga teistest liikmesriikidest, ning konkureerivate kodumaiste toodete igas vormis kaitset.

7. Eelkõige on Euroopa Kohus mitmel korral kinnitanud, et ühenduse õiguse praeguses arenguetapis ei takistata EMÜ asutamislepingu artiklis 95 liikmesriikidel oma õigustatud majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide saavutamisel anda teatud kangetele alkoholsetele jookidele või teatud tootjarühmadele maksuvabastuste või –vähenduste kujul maksusoodustusi, kui sellised soodussüsteemid laienevad diskrimineerimata sellistele importtoodetele, mis vastavad samadele tingimustele nagu maksusoodustusega kodumaised tooted.

8. Eespool nimetatud kriteeriume täidetakse praegusel juhul.

9. Vaidlustatud maksusüsteemi eesmärkide osas selgitas Prantsuse valitsus suulise menetluse käigus, et magusad naturaalveinid valmistatakse piirkondades, millele on iseloomulikud vähesed sademed ja suhteliselt kuiv pinnas ning kus kohalik majandus sõltub tugevalt nende tootmisest, kuna muude põllukultuuride viljelemine on raske. Prantsuse valitsus väidab, et nimetatud veinidele antava maksusoodustusega püütakse korvata nende karmimaid tootmistingimusi, et teatud ühenduse piirkondadele majanduslikult eriti tähtsate kvaliteettoodete tootmine võiks säilida. Selliseid majanduspoliitikaid tuleb pidada ühenduse õiguse nõuetele vastavaks.

10. Peale selle tuleb importtoodetele soodussüsteemi laiendamise osas järeldada, et “traditsioonilise ja tavapärase tootmise” kriteerium kehtib vahet tegemata kodumaiste ja importtoodete suhtes. Euroopa Kohtul puuduvad tõendid, mis viitaks sellele, et süsteemi kohaldamine tooks tegelikult kaasa Prantsuse veinide eelistamise selliste teistest liikmesriikidest pärit veinide arvel, millel on samad omadused. Eelkõige ei ole näidatud, et kõnealune maksusoodustus antakse looduslike tegurite või tootmisviiside tõttu üksnes või isegi ülekaalukalt Prantsuse toodetele. Tuleks lisada, et siseriiklikke sätteid, milles käsitletakse vahet tegemata nii kodumaiseid kui importtooteid, ei saa pidada ühenduse õigusega vastuolus olevaks vaid seetõttu, et neid võidakse kohaldada diskrimineerivalt, v.a siis, kui tõendatakse, et neid tegelikult kohaldatakse sellisel viisil.

11. Sellest tulenevalt tuleb tagasi lükata vastuväide, mille kohaselt soodsa maksusüsteemi võimaldamine piirdub liköörveinidega, mille tootmine on “traditsiooniline või tavapärase”.

Ekspordiliikmesriikide kontrollinõue

12. Komisjon väidab veel, et asutamislepingu artiklis 95 keelatud diskrimineerimine johtub sellest, et teistest liikmesriikidest imporditud veinidele võimaldatakse soodne maksusüsteem üksnes siis, kui nende suhtes kohaldatakse ekspordiliikmesriigis kontrollimeetmeid, mis annavad neile samaväärsed tagatised nagu Prantsusmaal toodetud magusate naturaalveinide puhul nõutud kontrollid. Komisjoni arvates jäetakse selle nõude

tulemusena soodustusest ilma tooted, mis on pärit teistest liikmesriikidest, kes ei ole kehtestanud vastavaid kontrole, ning seetõttu on kõnealune nõue vastuolus põhimõttega, mille kohaselt ei või siseriiklikes õigusaktides kehtestada halduskorda, mida teiste liikmesriikide tootjad ei saa täita.

13. Prantsuse valitsus vaidlustab komisjon üldise väite. Ta väidab, et impordiliikmesriikidel on õigus nõuda tõendeid, mille põhjal ta võib kindlaks teha, kas importtooted, millele võimaldatakse võimaluse korral soodne maksusüsteem, täidavad tegelikult vajalikke tingimusi.

14. Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (vt 7. mai 1981. aasta otsus kohtuasjas 153/80: Hansen *versus* Hauptzollamt Flensburg, EKL 1981, lk 1165) ei või liikmesriik keelduda teisest liikmesriigist pärit toodetele maksusoodustuse andmisest tema õigusaktides sätestatud selliste tingimuste alusel, mida importtooted ei saa täita oma geograafilise asendi või tootmisriigi õigusaktide tõttu. See põhimõte ei saa siiski takistada liikmesriigil eeldamast ka importtoodete osas seda, et maksusoodustuse saamiseks tuleb tõendada selle andmise tingimuste täitmist, kui sellised tõendamisnõuded ei ole importtoodete suhtes rangemad kui samasuguste kodumaiste toodete suhtes ja kui need ei ole ebaoproportsionaalsed kavandatava eesmärgi osas, s.t pettuste ohu vältimiseks.

15. Sellest järeldub, et impordiliikmesriik saab vabalt nõuda tõendeid, mille põhjal ta võib kindlaks teha, et importtooted täidavad tõepoolest oma siseriiklikes õigusaktides kehtestatud nõudeid. Seda võib tõendada näiteks päritoluliikmesriigi ametiasutuste või muude vastavate asutuste antud sertifikaatidega. Kuna sellise sertifikaadi saab väljastada üksnes kontrollimenetluste põhjal, võib sellist kontrollimenetlust, mis annab Prantsuse õigusaktides sätestatud tagatistega samaväärsed tagatised, nõuda teistest liikmesriikidest imporditud liköörveinide suhtes soodsa maksusüsteemi võimaldamise tingimusena.

16. Kui sellised sätted on kooskõlas proportsionaalsuspõhimõttega, tuleb neis jätta ekspordiliikmesriigile siiski võimalus valida kontrollimeetodid ja määrata kontrolli eest vastutav ametiasutus ning neis ei tohi pidada vastavuse tunnustamist sõltuvaks asjaomaste siseriiklike asutuste vahelisest varasemast kokkuleppest.

17. Euroopa Kohtule esitatud tõendite põhjal ei saa arvata, et Prantsuse kõnealused sätted rikuvad neid esmatahtsaid kohustusi. Komisjon väitis esialgu, et Prantsuse ametiasutused olid otsustanud kohelda Kreeka ametiasutustega sõlmitud kokkuleppe põhjal “Samos vin doux naturel grand cru” (Samose suursugune magus naturaalvein) nime all toodetud veine samamoodi nagu Prantsusmaalt pärit magusaid naturaalveine. Prantsuse valitsus eitas siiski sellise kokkuleppe olemasolu ja selgitas, et Kreeka ametiasutustega sellega seoses ühenduse võtmise ainus eesmärk oli saada Prantsuse ametiasutustele vajaminevat teavet selle tuvastamiseks, kas maksusoodustuse andmise tingimused olid sellisel juhul tegelikult täidetud. Kuna komisjon ei olnud esitanud ühtegi tõendit oma vastandlike väidete toetuseks, tuleb järeldada, et väidetava kokkuleppe olemasolu ei ole põhjendatud.

18. Sellest tulenevalt tuleb samuti tagasi lükata väide, mis põhineb asjaolul, et teistest liikmesriikidest imporditud liköörveinidele võimaldatakse soodne maksusüsteem üksnes siis, kui on olemas vastavaid tagatise pakkuv kontrollisüsteem.

Kohtukulud

19. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Ühenduste Komisjonilt.

Mackenzie Stuart

Galmot

O'Higgins

Bosco

Due

Everling

Bahlmann

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. aprillil 1987. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart